

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

22. juuni 2006^{*}

Kohtuasjas C-419/04,

mille esemeks on EÜ artikli 234 alusel Cour d'appel de Poitiers' (Prantsusmaa) 21. septembri 2004. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 30. septembril 2004, menetluses

Conseil général de la Vienne

versus

Directeur général des douanes et droits indirects,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja esimees A. Rosas, kohtunikud J.-P. Puissochet, S. von Bahr, U. Lõhmus (ettekandja) ja A. Ó Caoimh,

^{*} Kohtumenetluse keel: prantsuse.

kohtujurist: A. Tizzano,
kohtusekretär: vanemametnik L. Hewlett,

arvestades kirjalikus menetluses ja 28. septembri 2005. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

- Conseil général de la Vienne, esindajad: advokaadid J.-M. Salva ja R. Barazza,
- Prantsuse valitsus, esindajad: G. de Bergues ja A. Colomb,
- Slovaki valitsus, esindaja: R. Procházka,
- Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: J. Hottiaux ja X. Lewis,

olles 17. novembri 2005. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

¹ Eelotsusetaotlus käsitleb komisjoni 2. juuli 1993. aasta määruse (EMÜ) nr 2454/93, millega kehtestatakse rakendussätted nõukogu määrusele (EMÜ) nr 2913/92,

millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik (EÜT L 253, lk 1; ELT eriväljaanne 02/06, lk 3), muudetud komisjoni 29. juuli 1998. aasta määrusega (EÜ) nr 1677/98 (EÜT L 212 lk 18; ELT eriväljaanne 02/09, lk 30), (edaspidi „rakendusmäärus”) artikli 871 tõlgendamist.

- 2 Eelotsusetaotlus on esitatud Conseil général de la Vienne’i (Vienne’i linnanõukogu) ja directeur générale des douanes et droits indirects’i (tolli- ja otseste maksude ameti peadirektor) vahelises kohtuvaidluses 221 286 euro tasumise üle, mis võrdub imporditollimaksu summaga, mis viimatinimetatu arvates oli jäänud tasumata.

Õiguslik raamistik

- 3 Nõukogu 12. oktoobri 1992. aasta määruse nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik (EÜT L 302, lk 1; ELT eriväljaanne 02/04, lk 307; edaspidi „ühenduse tolliseadustik”) artikli 220 lõige 2 on sõnastatud järgmiselt:

„Välja arvatud artikli 217 lõike 1 teises ja kolmandas lõigus nimetatud juhtudel, ei tehta [tollivõlast tuleneva maksusumma kohta] järelarvestuskannet, kui:

[...]

- b) tasumisele kuuluva tollimaksu summa kohta ei ole tehtud arvestuskannet tolli vea tõttu, mida ei oleks olnud võimalik avastada tasumise eest

vastutaval isikul, kes toimis heauskselt ja järgis kõiki kehtivaid sätteid tollideklaratsiooni kohta;

[...]"

4 Ühenduse tolliseadustiku artikli 235 kohaselt:

„Kehtivad järgmised määratlused:

[...]

b) vähendamine — otsus loobuda osaliselt või täielikult tollivõlast tuleneva maksusumma sissenõudmisest või otsus tunnistada osaliselt või täielikult kehtetuks arvestuskanne impordi- või eksporditollimaksu summa kohta, mis ei ole tasutud.”

5 Ühenduse tolliseadustiku artikli 236 lõike 1 esimene ja teine lõik sätestavad:

„Impordi- või eksporditollimaks makstakse tagasi, kui on kindlaks tehtud, et selle summa tasumise ajal ei tulenenud see summa seadusest või selle summa kohta tehti arvestuskanne vastuolus artikli 220 lõikega 2.

Tollimaksu ei maksta tagasi ega vähendada, kui seadusest tulenevast tollimaksu summast erineva summa tasumise või sellest erineva summa kohta arvestuskande tegemise tingis asjaomase isiku tahtlik tegevus.”

6 Rakendusmääruse artikkel 869 sätestab:

„Toll võib ise otsustada mitte teha arvestuskannet tasumata tollimaksude kohta järgmistel juhtudel:

[...]

- b) kui toll peab [ühenduse tolli]seadustiku artikli 220 lõike 2 punktis b sätestatud tingimusi täidetuks, tingimusel et asjaomaselt ettevõtjalt sama vea tõttu ühelt või enamalt impordi- või eksporditoimingult tasumata summa on väiksem kui 50 000 [eurot];

[...]”

7 Rakendusmääruse artikkel 871 on sõnastatud järgmiselt:

„Muudel kui artiklis 869 osutatud juhtudel kui toll peab seadustiku artikli 220 lõike 2 punktis b sätestatud tingimusi täidetuks või kahtleb selles, kas selle sätte kriteeriumid käivad teatava juhu kohta, peab toll esitama dokumendid kõnealuse

juhu kohta komisjonile, et saaks teha otsuse vastavalt artiklitega 872–876 ettenähtud menetlusele. Komisjonile juhu kohta esitatud dokumendid peavad sisaldama kogu läbivaatamiseks vajalikku teavet. Samuti peab see sisaldama komisjonile lahendamiseks esitatud juhuga seotud isiku allkirjaga selgituse, mis tõendab, et nimetatud isik on juhuga tutvunud ja et tal ei ole midagi lisada või ta loetleb kogu lisateabe, mis tema arvates tuleks dokumentidele lisada.

Komisjon teatab viivitamata asjaomasele liikmesriigile dokumentide kättesaamisest.

Komisjon võib nõuda lisateabe esitamist, kui liikmesriigi esitatud teave ei ole piisav, et teha kõiki asjaolusid arvestav otsus asjaomase juhu kohta.”

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

- ⁸ Conseil général de la Vienne hankis Parc du Futuroscope'i (edaspidi „Futuroscope”) haldava kohaliku segaosalusega äriühingu järelevalvenõukogu liikmena äriühingult IMAX Corporation (edaspidi „IMAX”), kes on Kanada päritolu tarnija, mitmel korral esitlusseadmeid. Nende seadmete omanik on Conseil général de la Vienne, kasutusõigus aga anti Futuroscope'ile.

- 9 Märtsis ja aprillis 1993 importis Conseil général de la Vienne, IMAX-iga Futuroscope'i nimel sõlmitud lepingu alusel esitlussüsteemi „Solido”. Selle lepingu kohaselt oli kõnealuse seadme ostuhind 3 431 650 USA dollarit. Lisaks tuli iga tasulise Futuroscope'i külastuse eest IMAX-ile maksta 1,8 Prantsuse frangi (0,27 eurot) suurust täiendavat tasu.
- 10 Conseil général de la Vienne deklareeris imporditud süsteemi väärtusena summa 3 431 650 USA dollarit. Prantsuse tolliameti (edaspidi „tolliamet”) tollivormistusjärgse kontrolli käigus selgus, et aastatel 1993–1995 pääsmetelt tasutud täiendavat tasu ei olnud deklareeritud mainitud süsteemi tolliväärtuse hulka kuuluvana. Kontrollimenetluse lõpetamisel juulis 1997 koostati protokoll rikkumise tuvastamise kohta, milles sedastati, et kõnesoleva süsteemi tolliväärtust ei ole õigesti deklareeritud.
- 11 Conseil général de la Vienne pöördus commission de conciliation et d'expertise douanière'i (tolliameti lepitus- ja ekspertiisikomisjon) poole, kes leidis aprillis 1999, et imporditud süsteemi tolliväärtust oli vähendatud täiendavate tasude summa ehk 5 517 281 Prantsuse frangi võrra. 1999. aasta septembris esitas ta ühenduse tolliseadustiku artiklitele 236 ja 239 tuginedes direction générale des douanes et droits indirects'ile taotluse tasumisele kuuluva tollivõla vähendamiseks. 2000. aasta juunis jäeti see taotlus rahuldamata.
- 12 Hiljem esitas Conseil général de la Vienne vaide Ministre de l'Économie, des Finances et de l'Industrie'le (majandus-, rahandus ja tööstusministrile). Pärast toimiku uut läbivaatamist teavitas directeur général des douanes et droits indirects mainitud ministeeriumi korraldusel 16. juulil 2001 põhikohtuasja hagejat otsusest pöörduda komisjoni poole. Tolliamet edastas 18. septembri 2001. aasta kaaskirjaga komisjonile kirja, milles ta selgitas, mis põhjustel ta arvestas täiendava tasu imporditud süsteemi tolliväärtuse hulka, ja küsis komisjonilt, kas viimane jagab tema seisukohta. Sellele küsimusele ei ole vastust saadud.

- 13 19. juulil 2001 esitas tolliamet tribunal d'instance de Poitiers'le kaebuse Conseil général de la Vienne'i vastu ja palus kohustada viimast tasuma imporditollimaksu, mis oli väidetavalt jäänud tasumata. Mainitud kohus kohustaski 20. detsembri 2002. aasta otsusega Conseil général de la Vienne'i tasuma vaidlusaluse summa.
- 14 Conseil général de la Vienne esitas selle otsuse peale apellatsioonkaebuse eelotsusetaotluse esitanud kohtule. Leides, et tema menetluses oleva kohtuvaidluse lahendamiseks on vaja tõlgendada ühenduse tolliseadustiku artiklit 871, otsustas cour d'appel de Poitiers menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas ühenduse tolliseadustiku artiklit 871, mis puudutab tollivõla sissenõudmist, tuleb tõlgendada nii, et sellega sätestatakse kohustuslik menetlus, mille järgimata jätmine toob kaasa tühisuse, kui tegemist on juhtumiga, kus liikmesriigi toll on väljendanud sissenõudmise menetluse mingil hetkel kahtlust selles, kas heauskse maksukohustuslase suhtes kehtivad tollimaksu sissenõudmise või vähendamise kriteeriumid sellise tollivõla osas, mis on jäänud tasumata, kuna selle kohta ei olnud arvestuskannet tehtud kuupäeval, mil see võlg oleks tulnud tasuda, ja kui võlg puudutab Kanada tarnija poolt tarnitud esitlusseadmete ostuhinnale sellise ühtse määraga tasu võimalikku lisamist, mis sisaldub kohustuslikus korras selle lõbustuspargi, kus neid seadmeid kasutatakse, sissepääsuhinnas olenemata sellest, kas tasu maksnud külastaja kõnealust seadet kasutas või mitte?”

Eelotsuse küsimus

Vastuvõetavus

- 15 Prantsuse valitsuse hinnangul tuleb eelotsusetaotlus tunnistada vastuvõetamatuks.

- 16 Esiteks väidab ta, et rakendusmääruse artiklile 871 tuginemine eeldab, et liikmesriigi toll peab ühenduse tolliseadustiku artikli 220 lõike 2 punktis b ettenähtud tingimusi täidetuks või kahtleb selles, kas mainitud sätte kriteeriumid käivad teatava juhu kohta.
- 17 Prantsuse valitsuse arvates ei käsitle põhikohtuasi tollimaksu vähendamise taotlust, mis oleks esitatud ühenduse tolliseadustiku artikli 236 lõike 1 teises lõigus sätestatud teise eelduse alusel, mis on kohaldatav olukorras, kus imporditollimaksu summa kohta tehti arvestuskanne vastuolus selle seadustiku artikli 220 lõikega 2, vaid selles vaidlustatakse tollivõla põhjendatust. Conseil général de la Vienne taotles imporditollimaksu vähendamist kõnealuse artikli 236 lõike 1 teises lõigus sätestatud esimese eelduse alusel, mille kohaselt vähendatakse seda maksu, kui on kindlaks tehtud, et selle kohta arvestuskande tegemise ajal ei tulenenud see summa seadusest. Prantsuse valitsus lisab, et ettevõtja ei või üheaegselt vaidlustada tollivõla suurust ja nõuda, et selle summa (teatava) osa kohta ei tehtaks järeelarvestuskannet, kuna tolliamet oli väidetavalt vea teinud.
- 18 Teiseks märgib Prantsuse valitsus, et arvamuse taotlus, mille tolliamet edastas komisjonile 18. septembril 2001, käsitles 1993. aastal imporditud seadmete tolliväärtust ja selle eesmärk oli saada ametlik kinnitus analüüsile, mille tolliamet oli teinud antud asjas seaduse alusel tasumisele kuuluva summa suuruse kohta. Kui tolliamet kavatsenuks komisjoni poole pöörduda rakendusmääruse artikli 871 alusel, mille tulemusel oleks liikmesriik minetanud asja lahendamise õiguse, siis ei oleks ta seda teinud lihtsalt kirjaga, vaid oleks sellele institutsioonile pidanud saatma kogu toimiku.
- 19 Sellega seoses tuleb meenutada, et EÜ artikli 234 kohases menetluses, mis põhineb siseriiklike kohtute ja Euroopa Kohtu ülesannete selgel eristamisel, on kohtuasja faktide hindamine siseriikliku kohtu pädevuses. Samuti saab üksnes siseriiklik kohus, kellele kaebus on esitatud ja kes peab lõpuks selle kohta otsuse tegema,

hinnata asja eripärast lähtuvalt nii seda, kas otsuse tegemiseks on vaja saada Euroopa Kohtult eelotsus, kui ka Euroopa Kohtule esitatud küsimuste asjakohasust. Seega, kui need küsimused puudutavad ühenduse õiguse tõlgendamist, peab Euroopa Kohus põhimõtteliselt otsuse tegema (vt eelkõige Euroopa Kohtu 25. veebruari 2003. aasta otsus kohtuasjas C-326/00: IKA, EKL 2003, lk I-1703, punkt 27 ja 12. aprilli 2005. aasta otsus kohtuasjas C-145/03: Keller, EKL 2005, lk I-2529, punkt 33).

- 20 Euroopa Kohus on siiski ka tõdenud, et erandjuhtudel peab ta oma pädevuse hindamiseks kindlaks tegema millistel asjaoludel siseriiklik kohus talle eelotsuse-taotluse esitas (vt selle kohta 16. detsembri 1981. aasta otsus kohtuasjas 244/81: Foglia, EKL 1981, lk 3045, punkt 21). Siseriikliku kohtu esitatud eelotsuse küsimusele vastamisest keeldumine on võimalik vaid siis, kui on ilmselge, et ühenduse õiguse tõlgendamise küsimusel ei ole mingit seost põhikohtuasja asjaolude või esemega või kui kõnealune probleem on oletuslik või kui Euroopa Kohtule ei ole teada eelotsuse küsimusele kasuliku vastuse andmiseks vajalikud faktilised ja õiguslikud asjaolud (13. märtsi 2001. aasta otsus kohtuasjas C-379/98: Preussen-Elektra, EKL 2001, lk I-2099, punkt 39 ja 22. jaanuari 2002. aasta otsus kohtuasjas C-390/99: Canal Satélite Digital, EKL 2002, lk I-607, punkt 19).

- 21 Põhikohtuasjas sellise olukorraga tegemist ei ole.

- 22 Käesolevas asjas Euroopa Kohtule edastatud dokumentide põhjal, mille hulgas on ka tolliameti 18. septembril 2001 komisjonile esitatud kiri, tundub tõepoolest, et põhikohtuasi käsitleb imporditollimaksu vähendamise taotlust, mis on esitatud ühenduse tolliseadustiku artikli 236 lõike 1 teises lõigus sätestatud esimese eelduse alusel, mille kohaselt tollimaksu summa ei tulenenud seadusest, mitte aga selles

sättes kehtestatud teise eelduse alusel, millest lähtudes võib liikmesriigi toll tugineda rakendusmääruse artiklile 871.

23 Tuleb siiski rõhutada, et just nimelt nende dokumentide põhjal leidis cour d'appel de Poitiers ühelt poolt, et mainitud ametiasutus kahtles nende tingimuste ulatuses, mis võimaldavad maksukohustuslasel saada kasu sellest, et järeларvestuskannet ei tehta selle tollimaksu kohta, mida maksukohustuslane selle ametiasutuse arvates oleks pidanud deklareerima mitme järjestikuse aasta jooksul, kuid mida ta ei olnud teinud, arvates — ilma et oleks väidetud tema pahausksust —, et ta ei ole selle sissenõutava maksu puhul võlgnik; teisalt leidis mainitud kohus, et põhikohtuasja ei saa pidada ühemõtteliselt tollivõla vähendamise menetluseks, kuna samahästi võib seda lugeda sissenõudmise menetluseks.

24 Lisaks tuleb meelde tuletada, et Euroopa Kohus peab ühenduse ja siseriiklike kohtute pädevuste jaotuse raames võtma arvesse eelotsusetaotluse esitanud kohtu poolt sõnastatud eelotsuse küsimuste faktilist ja õiguslikku konteksti (vt eelkõige 25. novembri 2001. aasta otsus kohtuasjas C-475/99: Ambulanz Glöckner, EKL 2001, lk I-8089, punkt 10, ja 2. juuni 2005. aasta otsus kohtuasjas C-136/06: Dörr ja Ünal, EKL 2005, lk I-4759, punkt 46).

25 Järelikult on ilmne, et esitatud küsimus on seotud põhikohtuasja esemega nii nagu eelotsusetaotluse esitanud kohus seda mõistab ja et sellel kohtul võib vastusest kõnesolevale küsimusele olla kasu, kui ta peab otsustama, kas tolliamet oleks pidanud andma juhu rakendusmääruse artiklist 871 tulenevalt komisjoni lahendada.

26 Sellest järeldub, et eelotsusetaotlus on vastuvõetav.

Põhiküsimus

- 27 Põhikohtuasja asjaolusid ja esitatud küsimuse sõnastust silmas pidades tuleb sellele küsimusele vastamisel käsitleda üksnes rakendusmääruse artikli 871 tõlgendamist ning jätta kõrvale küsimus, kas IMAX-ile tasutud täiendav tasu tuleb arvata imporditud seadmete tolliväärtuse hulka.
- 28 Eelotsusetaotluse esitanud kohus ei ole selles osas kahtlust väljendanud ja on Euroopa Kohtule esitanud küsimuse üksnes rakendusmääruse artikliga 871 liikmesriikide tollile pandud kohustuse ulatuse kohta, olukorras, kus toll on väljendanud tollivõla sissenõudmise menetluse või vähendamise menetluse käigus mingil hetkel kahtlust, kas täpselt määratletud asjaoludel tasumata jäänud tollimaksu kohta tuleb jätta järelarvestuskanne tegemata.
- 29 Järelikult tuleb asuda seisukohale, et eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib sisuliselt seda, kas rakendusmääruse artiklit 871 tuleb tõlgendada nii, et see kohustab liikmesriigi tolli esitama juhu komisjonile lahendamiseks, kui see toll on tollivõla sissenõudmise menetluse või vähendamise menetluse käigus väljendanud mingil hetkel kahtlust, kas tasumata jäänud tollimaksu kohta tuleb jätta arvestuskanne tegemata, kuna importija jättis heauskselt deklareerimata täiendavad tasud, mis oleks pidanud sisalduma imporditud kauba tolliväärtuses, ja kui toll on teatanud oma kavatsusest pöörduda komisjoni poole.
- 30 Enne nõnda ümbersõnastatud küsimusele vastamist tuleb kindlaks teha, millist rakendusmääruse artikli 871 versiooni tuleb kohaldada *ratione temporis* põhikohtuasja asjaoludele. Prantsuse valitsus väidab oma märkustes, et Euroopa Kohus peaks tõlgendama mainitud artikli 871 versiooni, mis on kehtestatud komisjoni

25. juuli 2003. aasta määrusega (EÜ) nr 1335/2003, millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 2454/93 (ELT L 187, lk 16; ELT eriväljaanne 02/13, lk 463), mitte aga seda, mida peab silmas eelotsusetaotluse esitanud kohus, kuna kõnesolev säte on menetlusnorm, mistõttu tuleb seda kohaldada kõigile kohtuasjadele, mis on antud sätte jõustumise hetkel pooleli.

31 Prantsuse valitsus on seisukohal, et määruse nr 1335/2003 artikli 2 teise lõigu kohaselt kohaldatakse selle määrusega rakendusmäärusesse tehtud muudatusi kõikide juhtude suhtes, mida ei ole saadetud komisjonile otsustamiseks enne 1. augustit 2003. Kuna rakendusmääruse komisjoni poole pöördumist käsitlevaid artikleid 869 ja 871 muudeti ja eelkõige kehtestati ettevõtjalt tasumata jäänud summa suuruseks 500 000 eurot, siis järeldub sellest, et tolliametil ei olnud õigust komisjoni poole pöörduda, sest põhikohtuasjas oli sissenõutav summa 221 286 eurot.

32 Sellise argumentatsiooniga ei saa nõustuda.

33 Kuigi on tõsi, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt kohaldatakse üldiselt menetlusnorme nende jõustumise hetkel kõikide pooleliolevate vaidluste suhtes, samas kui materiaaloigusnorme ei kohaldata tavaliselt enne nende jõustumist tekkinud olukorra suhtes (vt eelkõige 6. juuli 1993. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-121/91 ja C-122/91: CT Control (Rotterdam) ja JCT Benelux vs. komisjon, EKL 1993, lk I-3873, punkt 22; 7. septembri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-61/98: De Haan, EKL 1999, lk I-5003, punkt 13 ja 14. novembri 2002. aasta otsus kohtuasjas C-251/00: Ilumitrónica, EKL 2002, lk I-10433, punkt 29), on samuti tõsi, nagu märgib ka kohtujurist oma ettepaneku punktides 33 ja 34, et uus seadus võib olla koheselt kohaldatav üksnes niisugustele eelmise seaduse kehtivusajal tekkinud olukordadele, mille mõjud avalduvad ka uue seaduse jõustumise hetkel.

34 Siinkohal tuleb aga tõdeda, et 1. augustil 2003, kui jõustusid määrusega nr 1335/2003 rakendusmäärusesse tehtud muudatused, ei avaldanud käesoleval juhul asjaomane õiguslik olukord enam mingit mõju. Toimikus sisalduvatest dokumentidest nähtub, et directeur général des douanes et droits indirects teavitas Conseil général de la Vienne'i oma otsusest pöörduda komisjoni poole 16. juulil 2001, et Conseil général de la Vienne'il paluti ilmuda tribunal d'instance de Poitiers'sse juulis 2001 ja et tolliamet esitas arupärimise komisjonile 18. septembril 2001.

35 Järelikult selleks, et anda eelotsusetaotluse esitanud kohtule vastus, mis võimaldab tal otsustada, kas tulenevalt asjaolust, et tolliamet väljendas tollivõla sissenõudmise menetluse või vähendamise menetluse käigus mingil hetkel kahtlust, kas tasumata jäänud tollimaksu kohta tuleb jätta arvestuskanne tegemata, oleks tolliamet pidanud esitama juhu rakendusmääruse artikli 871 alusel lahendamiseks komisjonile, peab Euroopa Kohus tõlgendama rakendusmääruse sätete seda versiooni, mis tuleneb määrusest nr 1677/98, millega kehtestati komisjoni poole pöördumise tingimuseks tasumata tollimaksu alammäär 50 000 eurot.

36 Ühenduse tolliseadustiku artikli 220 lõike 2 punktis b on sätestatud tingimused, mis peavad olema täidetud, et liikmesriigi toll võiks loobuda tollivõla kohta järelarvestuskande tegemisest. Tollimaksu vähendamise menetluse puhul viitab mainitud seadustiku artikkel 236 samadele tingimustele, kuivõrd see näeb ette ühe eeldusena, mis lubab tollil jätta tollivõlg sisse nõudmata, asjaolu, et selle summa kohta tehti arvestuskanne vastuolus mainitud artikli 220 lõikega 2.

37 Nimetatud tingimusi on kolm: liikmesriigi tolli viga, mida maksukohustuslasel ei oleks olnud võimalik mõistlikult avastada; maksukohustuslase heauskus ja tema poolt kõikide kehtivate tollideklaratsiooni kohta käivate sätete järgimine.

- 38 Need kolm tingimust olid selliselt sätestatud juba ühenduse tolliseadustikuga kehtetuks tunnistatud nõukogu 24. juuli 1979. aasta määruse (EMÜ) nr 1697/79 impordi- või eksporditollimaksude maksmist nõudvale tolliprotseduurile suunatud kauba eest tasumata jäänud impordi- või eksporditollimaksude tollivormistussjärgse sissenõudmise kohta (EÜT L 197, lk 1) artikli 5 lõikes 2. Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peavad need tingimused olema täidetud üheaegselt (vt eelkõige 14. mai 1996. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-153/94 ja C-204/94: Faroe Seafood jt, EKL 1996, lk I-2465, punkt 83; 26. novembri 1998. aasta otsus kohtuasjas C-370/96: Covita, EKL 1998, lk I-7711, punkt 24; 19. oktoobri 2000. aasta otsus kohtuasjas C-15/99: Sommer, EKL 2000, lk I-8989, punkt 35 ja eespool viidatud kohtuotsus Ilumitrónica, punkt 37).
- 39 Rakendusmääruse artikli 871 sõnastusest koosmõjus sama määruse artikliga 869 tuleneb, et kui liikmesriigi toll on 50 000 euro suurust alammäära ületava tasumata tollimaksu sissenõudmise menetluses veendunud, et mainitud tingimused ei ole täidetud, siis peab ta tollimaksu koheselt sisse nõudma.
- 40 Mainitud sätteist tuleneb samuti, et kui see 50 000 euro suurune alammäär on ületatud, siis ei või toll tegutseda iseseisvalt, vaid peab pöörduma komisjoni poole ja tegutsema temaga kooskõlastatult kahel eeldusel: siis, kui toll leiab, et konkreetse juhu puhul on need tingimused täidetud või siis, kui ta kahtleb, kas ühenduse tolliseadustiku artikli 220 lõike 2 punktis b sätestatud tingimused käivad konkreetse juhu kohta. Sama kehtib ka tollimaksu vähendamise menetluse kohta, mille asjaomane isik on algatanud kõnealuse seadustiku artikli 236, koosmõjus artikli 220 lõike 2 punktiga b, alusel.
- 41 Komisjoni poole pöördumise korral lõpetatakse rakendusmäärusega kehtestatud menetlus otsusega, millega tuvastatakse, kas uuritud olukorras on võimalik jätta järelarvestuskanne kõnealuse tollimaksu kohta tegemata või vähendada tollimaksu. Selle menetluse raames on asjaomaste isikute õigus olla ära kuulatud tõhusalt tagatud ja rakendusmääruse artikli 873 alusel teeb komisjon otsuse pärast liikmesriikide esindajatest koosneva ekspertrühmaga konsulteerimist.

42 Nagu Euroopa Kohus on täpsustanud määruse nr 1697/79 artikli 5 osas, on otsustuspädevus tollimaksu tollivormistust järgse sissenõudmise valdkonnas antud komisjonile eesmärgiga tagada ühenduse õiguse ühetaoline kohaldamine. Selline ühetaoline kohaldamine on ohustatud juhul, kui menetlusse võetakse taotlus loobuda tollivormistust järgsest sissenõudmisest, kuna argumentatsioon, millega liikmesriik võib soodsat otsust põhistada, võib jääda väljapoole sellist kontrolli, mis võimaldaks tagada ühenduse õigusaktidega sätestatud tingimuste ühetaolise kohaldamise, kuna seda tõenäoliselt kunagi kohtus ei vaidlustata. Nii ei ole aga siis, kui liikmesriikide ametiasutused nõuavad summa sisse hoolimata selle suurusest. Asjaomasel isikul on aga võimalus niisugune otsus vaidlustada liikmesriigi kohtutes. Selle tulemusena saab ühenduse õiguse ühetaolisuse tagada Euroopa Kohus eelotsusemenetluse käigus (26. juuni 1990. aasta otsus kohtuasjas C-64/89: Deutsche Fernsprecher, EKL 1990, lk I-2535, punkt 13; 27. juuni 1991. aasta otsus kohtuasjas C-348/89: Mecanarte, EKL 1991, lk I-3277, punkt 33 ja eespool viidatud kohtuotsus Faroe seafood jt, punkt 34).

43 Eelnevast järeldub, et teise eelduse korral, see tähendab siis, kui tollil on kahtlusi, on ta kohustatud juhu komisjonile esitama ainult siis, kui need kahtlused puudutavad seda, kas ühenduse tolliseadustiku artikli 220 lõike 2 punktis b sätestatud tingimused käivad konkreetse juhu kohta, ja üksnes niisuguste kahtluste olemasolu tõttu. Samas, kui need kahtlused hiljem hajuvad, isegi pärast seda, kui toll on teatanud oma kavatsusest pöörduda komisjoni poole, ei ole liikmesriigi toll enam kohustatud juhtu komisjonile esitama ja peab iseseisvalt tegutsedes tollimaksu sisse nõudma või keelduma tollimaksu vähendamisest.

44 Igal juhul, kui liikmesriigi toll kahtleb muus kui selles, kas ühenduse tolliseadustiku artikli 220 lõike 2 punktis b sätestatud tingimused käivad konkreetse juhu kohta, nagu näiteks võimaluses jätta tegemata järelarvestuskanne tollimaksu kohta, mis on tasumata, kuna importija ei deklareerinud täiendavaid tasusid, mis oleks pidanud sisalduma imporditud kauba tolliväärtuses, isegi kui see importija oli heauskne, siis ei

ole rakendusmääruse artikkel 871 kohaldatav ja järelikult ei ole tollil kohustust esitada juhtu komisjonile lahendamiseks.

45 Maksukohustuslase heauskus on vaid üks tingimus, mis peab olema täidetud, et tollimaksu kohta järelarvestuskande tegemata jätmine saaks kõne alla tulla, mistõttu ei saa üksnes see tingimus kohustada liikmesriigi tolli pöörduma rakendusmääruse artikli 871 alusel komisjoni poole.

46 Järelikult tuleb esitatud küsimusele vastata, et rakendusmääruse artiklit 871 tuleb tõlgendada nõnda, et tasumata jäänud tollimaksu sissenõudmise menetluse või tollimaksu vähendamise menetluse puhul ei ole liikmesriigi toll kohustatud esitama juhtu komisjonile lahendamiseks siis, kui kahtlused, kas ühenduse tolliseadustiku artikli 220 lõike 2 punktis b sätestatud tingimused käivad konkreetse juhu kohta, on hajunud, isegi kui toll on juba teatanud oma kavatsusest pöörduda komisjoni poole, või siis, kui kahtlused puudutavad järelarvestuskande tegemist tollimaksu kohta, mis on jäänud tasumata, kuna importija jättis heauskselt deklareerimata täiendavad tasud, mis oleksid pidanud sisalduma imporditud kauba tolliväärtuses.

Kohtukulud

47 Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik

kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, va poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

Komisjoni 2. juuli 1993. aasta määruse (EMÜ) nr 2454/93, millega kehtestatakse rakendussätted määrusele nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik, muudetud komisjoni 29. juuli 1998. aasta määrusega (EÜ) nr 1677/98, artiklit 871 tuleb tõlgendada nõnda, et tasumata jäänud tollimaksu sissenõudmise menetluse või tollimaksu vähendamise menetluse puhul ei ole liikmesriigi toll kohustatud esitama juhtu komisjonile lahendamiseks siis, kui kahtlused, kas nõukogu 12. oktoobri 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik, artikli 220 lõike 2 punktis b sätestatud tingimused käivad konkreetse juhu kohta, on hajunud, isegi kui toll on juba teatanud oma kavatsusest pöörduda komisjoni poole, või siis, kui kahtlused puudutavad järelarvestuskande tegemist tollimaksu kohta, mis on jäänud tasumata, kuna importija jättis heauskselt deklareerimata täiendavad tasud, mis oleksid pidanud sisalduma imporditud kauba tolliväärtuses.

Allkirjad